

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Præcepta Pars ...

Tractatus V. Ad Præcepta II. Tabulæ De Delictis Contra Justitiam, Seu
Injusta læsione Proximi in Bonis Animæ, Vitæ seu Corporis, Famæ,
Fortunæ & c. Ac Restitutione Inde Debita

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Subsectio. De dispensatione super prædictis irregularitatibus ex homicidio
tam licito, quàm illicito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60167](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60167)

mortis tanquam definitiva totius causæ, nulla facta mentione compensationis, vel restitutionis damnorum, censetur unà cum morte omnem prorsus obligationem rei abolevisse: unà cum crimine, & sic non tantum reipublicæ, sed etiam parti læsæ satisfecisse: & si putetur minus satisfactum ex parte læsæ, etsi contradicat, & compensationem urgeat censetur condonatum. Dixi tamen: *damnorum præcisè ex morte vel mutilatione secutorum*: & neq; hæredes teneri ad restitutionem, nisi quatenus inde ditiores facti essent: aliæ enim obligationes ex homicidio vel mutilatione non præcisè ortæ, ut si adsint furta, spolia, depositum, debita, quibus hæredes ditescerent, utique satisfacere obligabuntur: quia propter ista morte damnatus non est homicida. Vide latius Marchant *cit. in fine.*

SUBSECTIO.

De dispensatione super prædictis irregularitatibus ex homicidio tam licito, quam illicito.

SUMMARIUM.

- 237. In omni irregularitate ex homicidio tam licito, quam illicito dispensare potest summus Pontifex.
- 239. Iq. solus jure ordinario.
- 240. Vsque ad num. 244. Episcopi tamen, licet non vi Tridentini, tamen aliunde probabiliter dispensare possunt I in irregularitate ex defectu lenitatis.
- 244. Vsque ad num. 247. II. præsertim contracta ex mutilatione injusta, occulta (non autem justa & ex justitia facta) &
- 247. III. Etiam contracta ex homicidio occulto casuali mixto, seu indirectè tantum voluntario.

240. *Secus si sit notorium, & ad forum contentiosum deducitur.*

250. *Non verò dispensare potest Episcopus in irregularitate proveniente ex quocumq; etiã occulto homicidio voluntario.*

251. *Per te directè præmeditatè, & deliberatè intentè, & liberè factò.*

253. *Ad illos Ordines, etiã minores suscipiendos, vel accendos, aut beneficiũ simplex.*

254. *Nisi per accidens, in casu necessitatis.*

255. *Quid agendum cum Sacerdote, qui ob occultum homicidium commissum, est irregularis?*

237 **I**n omni irregularitate jure ordinario dispensari solet, & solus potest Pontifex. Omnes. Ratio clara est: quia omnis irregularitas est juris communis Pontificii, & Ecclesiæ universalis, cui solus Summus Pontifex, ceu supremus Legislator præest, omnes alii subsunt: ergò

238 **I**n omni irregularitate dispensare potest Summus Pontifex. Appage Abbatem docentem irregularitatem ex homicidio voluntario esse Juris divini, ideoque indispensabilem, absque omni fundamento, in nova Lege: & quamvis in quibusdam textibus hæc irregularitas dicatur indispensabilis, id tantum intelligitur, quia difficulter est dispensabilis, nisi ob gravissimas causas, & cum quibusdam oneribus perpetuis, v. g. ut dispensatus abstineat ab Altari adhuc per triennium: ut non celebret in loco delicti commissi: ut ingrediatur aliquam Religionem &c. Et in omnibus Privilegiis dispensandi concessis Episcopo, vel aliis, semper excipitur irregularitas ex homicidio voluntario, & bigamia: quod nimirum homicidium voluntarium maxime alienum sit à Christi lenitate, & mansuetudine, quam

quam tamen minister Christi repræsentare debet :
facilius tamen dispensatur cum profitentibus Reli-
gionem, & in ea ordinandis, ut notat Filliuc. tract.

20. c. 2. q. 10. num. 52.

II. Et solus Summus Pontifex potest dispensare 239
Jure ordinario, & nullus alius, cum omnis alius sit
Pontifice inferior in jurisdictione Ecclesiastica ;
nullus autem inferior jure ordinario potest dispen-
sare in lege Superioris, nisi de ipsiusmet Pontificis
commissione, sub delegatione, vel privilegio. Hu-
jusmodi privilegium & potestas ampla fit Episco-
pis in Conc. Trident. Sess. 24. cap. 6. de reformat.
his verbis : *liceat Episcopis in irregularitatibus om-
nibus, & suspensionibus ex delicto occulto proveni-
entibus, exceptâ eâ, qua oritur ex homicidio volun-
tario, & eâ, qua deducta est ad forum contentio-
sum dispensare.* Prælati quoque Mendicantium am-
plissimam habent potestatem dispensandi cum suis
subditis tantum (nihil quoad sæculares pœniten-
tes) in omni omnino irregularitate post professio-
nem contracta, excepto homicidio voluntario, &
bigamiâ tantum, ut videre est apud Rodriquez
tom. 1. Q. Q. regular. quest. 24. art. 2. & seqq. Sed
de his aliâs. Potestas tamen Episcoporum in ejus-
modi dispensatione pro non rara praxi, & necessa-
rio recurſu Confessoriorum, per irregularitates ha-
ctenus explicatas deducenda, & explicanda est.

§. II.

Ex defectu lenitatis.

Episcopi vi concessionis à Concilio Trident. fa-
cta certè non possunt dispensare in irregulari-
tate 240

tate

tate ex defectu lenitatis, utpote in Judice, aliisque ministris Justitiæ, in milite, aliisque cooperantibus ita bello justo, & similibus sine peccato contractis in communis DD. Navarrus *cap. 27. num. 144. Henriquez, Avila. Filius. Layman. cit. cap. 22. num. 1. & 23. Pasqualigus Quæst. Moral. centur. 2. quæst. 226. aliosque citans Tamb. lib. 10. de Censur. tractat. 4. cap. 15. §. 17. a num. 6.* Ratio patet ex terminis Trident. concedentis Episcopis facultatem dispensandi in omnibus irregularitatibus provenientes ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario, atqui irregularitas ex defectu lenitatis in homicidio justo nullo modo est ex delicto: ergo hujus dispensationem non concedit, sed relinquit dispositioni antiquorum Canonum, quibus soli Pontifici reservatur. Et ratio hujus potest esse; quia vix potest esse necessitas tanta dispensandi in irregularitatibus ex defectu lenitatis tantum, quanta sæpissimè est dispensandi in irregularitatibus ex delicto; attamen etiam dispensationem in defectu lenitatis facile concedere, & quandoque aliis committere solent Pontifices: imò quandoque Papa alicui concedit licentiam militandi in bello justo, censetur etiam dispensare vel potius amovere periculum irregularitatis incurrendæ; ut ex communi suo loco *cap. 2. notandum est.*

241 Contra tamen Episcopum etiam in hac irregularitate dispensare posse docent, DD. minime patet. Decem & octo recitat, sed non sequitur, *Pasqualigus loco cit. inter quos Covarruv. suo loco laxus; & simili more suo probabile censet Dian.*

Subsect. De dispens. in irreg. ex homic. 463

p. 4. tract. 2. resol. 69. Ratio ipsorum est: quia in Trid. datur Episcopis facultas dispensandi in omni irregularitate, præter illam, quæ est ex homicidio injusto voluntario, sed irregularitas ex defectu lenitatis non est ex homicidio injusto voluntario, ut patet: ergo de illa datur facultas dispensandi.

Certè nimis torta, & omninò falsa est major: 242
aperi oculos, & revide textum allegatum: non dicit Concilium in omni irregularitate simpliciter, sed in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto, qualis certè non est irregularitas ex defectu lenitatis. Diana tandem p. 11. tr. 5. resol. 6. in fine citans Lessium (sed malè) eam facultatem concedit Episcopis per Epicheiam: sed profectò nimis gratis fingitur Epicheia universalis circa concessionem ejusmodi dispensationis, quia universaliter non admodum est necessaria; Epicheia autem solum in particularibus, & in solis quibusdam casibus necessitatis locum habet, juxta communem Doctrinam in materia de legibus.

Dixi autem ut concessionis Tridentini, nam aliunde Episcopus, vel alius habens à Pontifice privilegium dispensandi in omni irregularitate (excepto homicidio voluntario) probabilius etiam potest dispensare in homicidio ex defectu lenitatis. Ita Navarrus c. 57. num. 240. Henriq. Avila. Rodrig. Filliuc. cit. ac Laym. c. 12. num. 4. & communis Theologorum contra Toletum lib. 6. c. 22. eoque teste, communem Canonistarum, qui volunt nomine homicidii voluntarii, etiam intelligi justum, quod non necessitate, vel casu contingit. Sed præ-

praefenda est Sententia Theologorum. *Ratio*
quia nomine homicidii voluntarii, & indispensabilis, cujus scilicet dispensationem Papa in omnibus privilegiis concessis sibi reservare solet, intelligitur solum homicidium voluntarium injustum: non enim solum est simpliciter voluntarium: non ergo comprehendit homicida iusta cogente lege, & iustitia facta. Unde inferunt DD. cit. talem privilegium posse etiam dispensare cum Clerico pugnante, & occidente propriis manibus in bello iusto, etsi enim homicidium esset illicitum contra Canones prohibentes Clericis bellare, non tamen homicidium injustum. Ulterius talis dispensare poterit in irregularitate proveniente ex homicidio casuali indirecte tantum voluntario. Item ex homicidio facto ob defensionem, cum excessu tamen moderaminis inculpatae tutelae, ut mox etiam dicam de Episcopis,

§. II.

Ex mutilatione.

244 Episcopus certe potest dispensare in irregularitate ex mutilatione injusta occulta. Ita communissima DD. *Filliuc. tract. 20. c. 2. q. ult. Laym. c. 12. num. 1. Et 25. recitans Barbosa in allegationibus ad Concilium Tridentinum. Sess. 24. c. 6. de Reformat.* Ratio est: quia Concilium Tridentinum citatum, concedens Episcopis facultatem dispensandi in omni irregularitate ex delicto occulto proveniente, solum excipit irregularitatem ex homicidio voluntario, etiam occulto: exceptiones autem seu restrictiones facultatis ordina-

ordinariè concessæ, non sunt extendendæ ultra verborum proprietatem, ut notat Finellus *casu 3. n. 26.* Atqui mutilatio simpliciter non est homicidium: ergò sub illa exceptione non comprehendenda: & licet homicidium, & mutilatio æquiparentur in Jure quantum ad causas incurrendi irregularitatem, non tamen quoad cætera omnia.

Contrarium tamen docent Sanch. *lib. 1. Decal. 245* c. 10. n. 49. *Henriquez*, & quidam alii, hac ratione: quia in mutilatione illicita adest etiam defectus lenitatis, in quo Episcopi non possunt dispensare. Sed facile respondetur: Concilium Tridentinum cum absolutè concedit Episcopis facultatem dispensandi in irregularitate ex delicto, non excepta mutilatione, eo ipso etiam debet censei concedere facultatem dispensandi in irregularitate ex illo defectu lenitatis, qui in illo delicto imbibitur, alioquin frustranea esset Episcopis illa facultas. Adde, non constare, quòd in delicto homicidii, vel mutilationis injustæ, etiam imbibatur irregularitas ex defectu lenitatis: & cum aliis probabilissimè negat Tamb. *est. hic c. 4. §. 5. à n. 16.* & Ratio est sæpè dicta; quia nulla est irregularitas, nisi in Jure expressa: ubi autem in Jure Canonico exprimitur irregularitas ex defectu lenitatis, annexa etiam delictis homicidii, vel mutilationis: sanè novum, & mirum est cognoscere duas irregularitates ex eodem actu simplici provenienter.

Dixi autem in omni irregularitate ex mutilatione **246** *illicita occulta*: non enim possunt Episcopi dispensare in irregularitate ex mutilatione iusta ex Justitia

publica; quia hæc est simpliciter ex defectu leuitatis: neque in irregularitate ex malitia illicita publica, vel jam ad forum contentiosum deducta: cui jam esset delictum publicum: ex solo autem delicto occulto, concedit Tridentinum dispensandi facultatem Episcopis. Ubi tamen diligenter notandum quòd quantum vis publicus sit effectus, vel defectus membri mutilati, utpote manus, brachii &c. alio, vel se ipso abscissi, dummodo ipsum delictum mutilationis factæ sit occultum, adhuc potest Episcopus dispensare. Ratio est: quia Concilium etiam dat Episcopis facultatem dispensandi in omni irregularitate ex omni delicto occulto, excepto homicidio voluntario: cur autem hæc potestas alioquin amplè interpretanda, adeò limitanda sit, ut non satis sit, ipsum delictum esse occultum, sed requiratur etiam defectum mutilationis esse occultum, non apparet: præsertim cum id rarissime contingere possit, nisi fortè mutilatio facta sit in parte verecunda, uti contra *Casrop.* rectè docet *Tambour.* *lib. 6. c. 8. §. 2. num. 10.*

§. III.

Ex homicidio casuali.

- 247 I. Episcopi dispensare possunt in irregularitate ex homicidio occulto casuali mixto, seu indirecto tantum voluntario: v. g. si quis mulierem gravidam incautè percussit, secuto abortu: qui alterum iniquè verberari mandavit: mandatario excedente & occidente: si quis provocatus ad pugnam, solùm animò percutiendi accessit, postea verò præter inten-

intentionem. nè fortè ab alio occideretur, occidit:
& ita in similibus casibus supra latè allatis. Ita com-
munis DD. Navar. c. 27. n. 240. Suarez disp. 44.
de Cens. Sect. 1. n. 4. Henriq. lib. 14. c. 19. n. 2.
Filliuc. cit. tr. 20. c. 3. q. 1. Laym. c. 12. n. 4.
Tamb. hic lib. 10. tr. 4. c. 15. §. 17. n. 10. Ratio
rursus est: quia Concilium solum excipit homici-
dium voluntarium, ejusmodi autem homicidia
casualia, emù non sint ex proposito directo, & for-
mali, non sunt simpliciter voluntaria, sed indirectè
tantum, & velut mixta ex voluntario casuali, ut
suo loco explicatum est. Oppositum tamen sen-
tiunt Cajetanus, Covarruvius, Molin. Azor. apud
Laym. cit. nimirum omne homicidium, quam-
vis directè volitum non sit, si tamen proveniat ex
opere, cum quo frequenter esse solet hominis cæ-
des, numerandum esse inter indispensabilia. Sed
certè gratis dictum; licèt enim rectè doceant tale
homicidium non esse merè casuale, fateri tamen
etiam debent, non esse simpliciter voluntarium, &
perfectè, sed solum secundum quid, & in sua causa,
ut proinde probabile sit non esse comprehensum in
exceptione Tridentini.

II. Atque eadem ratione Episcopus dispensare ²⁴⁸
poterit in irregularitate proveniente ex homicidio
occultò causâ defensionis factò, sed cum culpabili
excessu moderaminis inculpatæ tutelæ: quia tale
homicidium non tenetur simpliciter volunta-
rium, cum urgeat injusta aggressio, quale solum
excipitur in Concilio Tridentino. Navar. ibid.
c. 27. n. 240. & consil. 36. de homicid. Henriquez,

Avila, Laym. cit. n. 2. Consequenter rectè docet idem *Avila & Laym. eodem c. 12. conel.* eum, qui ex commiserationis affectu infirmum vocat, ut liberet eum ab angustiis mortis, morte accellerata, etsi graviter peccet, & per omnes irregularis fiat, tamen dispensari posse ab Episcopo, vel privilegiato, quia per homicidium voluntarium indispensabile certè intelligi debet illud, quod animo inimico, & maligno affectu, vel crudeli sit: hoc autem fit ex naturali commiseratione: & saepe ob bonam fidem, & ignorantiam invincibilem etiam à peccato excusari potest: semper ergò cavendum hoc Clericis. Denique notat hic *Laym. loco cit.* hanc doctrinam etiam inservire posse Parochis, quibus reservari solet homicidium voluntarium: nam in foro conscientiae credere possunt poenitentem, si asserat se non voluntariè ex proposito, sed præter intentionem occidisse: v. g. se non habuisse propositum occidendi, sed tantum rixandi, postea tamen necessitate compulsus, vel effervescente iracundiâ occidisse, ne ipsemet occideretur, huiusmodi peccatum, & homicidium non debet censeri reservatum Episcopo, præsertim si occultum sit: si autem notorium sit, saltem in uno loco, convenit plerumque, ut examini Episcopi relinquantur. Et hinc

249 III. Dixi rursus semper: *ex homicidio casualit-
culro*; si enim casus sit notorius jam ad forum con-
tentiosum deductus, jam non poterit dispensari ab
Episcopo, sed dispensatio à Papa peti debet à quo
Ordinariis committi solet, prout decernit *Trid.*

Subsect. De dispens. in irreg. ex homicid. 469

Sess. 14. c. 7. de reformat. his verbis. Si vero homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur, quam ob causam etiam ad Sacrorum ordinum, & Altaris Ministerium, & beneficia quaecunque, ac dignitates jure quodammodo dispensatio debeat, committatur loci ordinario, aut ex causa Metropolitano seu viciniori Episcopo; qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter dispensare possit. Ubi vides clarè, sermonem esse de homicidio casuali mixto, vel defectuoso in sui defensione, & publico seu notorio tantum: nec potuit esse sermo de homicidio merè casuali simpliciter involuntario, aut facto ob defensionem vitæ propriæ cum recto moderamine inculpatæ tutelæ, cum in his nulla incurratur irregularitas; consequenter nec Papæ, nec Episcopi dispensatione opus sit. Atque eadem ratione dicendum esse de mutilatione casuali publica, rectè observat Tamb. *ibid.* n. 28.

§. IV.

Ex homicidio voluntario.

I. Non potest ergo Episcopus dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario quocunque, sive publico, sive quantumvis occulto, ut habet communissima DD. & Theologorum, & Canonistarum, contra paucos quosdam nimis libertinos. Ratio est: quia Concilium absolute excipit irregularitatem ex homicidio voluntario, nihil distinguens de noto, vel ignoto, publico, vel occulto: qua veritate ergo tu distinguens audes

des affirmare, prohiberi solum homicidium publicum? deinde particula exceptiva separat ea quae sunt ejusdem generis, ut si det tibi Episcopus facultatem absolvendi ab omni casu sibi relicto occulto, excepto homicidio: utique etiam homicidium occultum intelligeretur exceptum; eum Concilium Tridentinum Episcopis facultatem dispensandi concedit in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario, etiam occultum homicidium exceptum esse intelligi debet. Minus audiendi sunt alii quidam volentes homicidium occultum, occultum manens, omnino non inducere irregularitatem: omnes enim Canones edicunt, omnesque Doctores clamant, oriri irregularitatem ex homicidio voluntario injusto: at nonne homicidium occultum etiam homicidium est? ergo.

251 II. Per homicidium voluntarium à Tridentino exceptum intelligitur non tantum illud, quod fit ex proposito, praemeditate, praesultu, quavis occasione, ex industria per insidias &c. sed omne omnino homicidium per se directe intentum deliberate, & libere voluntarium, quod *Scilicet. 2. in Subsect.* explicatum; adeoque intelligitur etiam illud, quod fit ex subita rixa, vel occasione data deliberate tamen, & voluntarie, etsi in illo tantum calore intendatur, & nunquam antea inventum, vel cogitatum sit. Ita communior DD. Molina. *100. 4. tr. 3. disp. 79.* Suarez. *de censuris disp. 44. Sect. 1. n. 3.* pluribusque citatis Dian. *p. 10. tr. 11. r. sol. 19.* Tamb. *c. 15. §. 6. n. 5.*

Contra tamen tale homicidium ex subita rixa fa-252

ctum non absolutè voluntarium à Tridentino exceptum: sed casuale tantum, ideòque à potestate dispensandi Episcopis concessa minimè exclusum esse, contendunt non pauci Recentiores, *Rodriguez Avila, Coninch. Salcedo, Hurtadus, Leander, Perez*, alii apud *Tambur. cir.* Sed litis hujus decisio pendet ex intellectu, verborum ejusdem Trid. Sess. 14. c. 7. de Reformat. sic enim habet: *cùm etiam, qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab Altari avelli debeat* (hactenus verba favent oppositæ sententiæ: sed sequitur) *qui sua voluntate homicidium perpetraverit &c.* notas hanc rationem formalem? at qui in subitanea rixa hominem occidit, jam sua voluntate perpetravit homicidium; ergò &c. & postea: *si verò homicidium non ex proposito, sed casu fuisse commissum narretur &c.* tunc nimirum dispensatio ordinariis committitur: atqui certè, qui in subita rixa directè, & ex intentione occidit hominem, nullo modo dicitur casu occidisse, casu enim occidente, est præter intentionem, & indirectè aliud agendo occidere, ut supra de homicidiis casualibus latè explicatum, ergò illud homicidium ex subita rixa factum non potest dici casuale, sed simpliciter voluntarium, adeoque sub exceptione Tridentini comprehensum. Hæc Sententia mihi probabilior, & Concilio conformior videtur, etsi non ausim damnare Sententiam oppositam.

Ill. Cum ejusmodi irregulari ex homicidio voluntario non potest dispensare Episcopus ad ullos-253

G g 4

ordi-

ordines etiam minores Ipsciendos, vel ex-
 cendos, neque ad beneficium etiam simpliciter,
 non curatum. Ita contra *Henriquez & Sa*
Laym. mox cit. *Navar. c. 37. n. 240.* *Sayrus*
de Cens. c. 7. n. 14. *Avila disp. 6. sect. 5. de*
Laym. lib. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. n. 3. *Tamb. hic*
n. 23. alii apud ipsos. Ratio est; quia licet *Trid-*
tinum loco cit. Videatur initio *Episcopis* limitari
 hanc potestatem dispensandi solum quoad ordines
 sacros dicens: *nullo tempore ad sacros ordines pro-*
moveri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia
etiamsi curam non habeat animarum, conferri
deat: mox tamen addit. *sed omni ordine, ac bene-*
ficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat. *ha*
Con-
cilium ea locutione omnium ordinum, minorum
 etiam, receptionem, & omnium beneficiorum etiam
 simplicium, acquisitionem comprehendens.
 Addit tamen *Tambur. ibid.* non improbable esse
 mentem Concilii fuisse, ut *Episcopus* posset hanc
 irregularitati concedere usum minorum ordinum
 antea perceptorum, non verò receptionem aliorum
 majorum, aut minorum jam perceptorum usum
 per se loquendo; nam quid per accidens possit, dic-
 cam mox sequenti numero. Sed vide de his plurimum
 apud *DD.* cit. & singulariter *Garfiam de benef. l.*
1. c. 5. n. 136. ubi afferens declarationem *Cardina-*
lium, notat, pensionem hanc etiam Ecclesiasticam,
 cum non sit proprie beneficium, non ideo ad ea
 recipienda excludi homicidam irregularem.

254 IV. Potest tamen *Episcopus* cum ejusmodi ir-
 regulari homicida occulto dispensare, ut in *sulce-*
 pus

ptis Ordinibus etiam Sacerdotio ministret per accidens in casu necessitatis, quando non est facilis recursus ad Pontificem. Ita Sylvester *v. dispensatio* n. 15. Henriquez. *lib. 14. c. 19. n. 1. & 2.* Avila. *p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 3. conclus. 1.* Laym. *cit. c. 12. prope fin.* Ratio sumitur ex epichia, & rationabiliter præsumpta voluntate Pontificis, ita exigente suavi regimine animarum, ne animæ periclitentur: quemadmodum ob eandem rationem ex communi omnium Sententia Episcopus dispensat in voto continentiae perpetuae ad contrahendum matrimonium, quando urget periculum incontinentiae, nec patet facilis accessus Romam; licet & illud votum (sicut hæc irregularitas ex homicidio voluntario.) sit reservatum soli summo Pontifici, & in omnibus privilegiis dispensandi in voto etiam in Jubilæis excipi soleat. Notat tamen Laym. *ibidem in fine*, Episcopum tunc non simpliciter tollere irregularitatem, sed tantum ejus effectum, suspensioni similem, ut nimirum interim celebrare liceat, dum culpa, & defectus in occulto manet, & donec à Papa dispensatio impetrari commodè possit. Alii tamen DD. tam aridam limitationem non adhibent; & certè sicut in dicto voto, ita & in hac irregularitate tunc Episcopum simpliciter dispensare posse, ex probatis Authoribus mihi à consilio Theologico responsum est super enormi casu unius, & alterius, ac propterea de facto à Reverendissimo Ordinario dispensatio absoluta mihi concessa fuit.

Tandem non otiosè petes. Quid ergò agendum
Sacerdoti, qui occultum homicidium voluntarium

474 *Tract. V. in V. Præcept. Decalog. Cap. III.*
commisit, & irregularis factus est? (casus non ta-
rus in puncto abortûs) sed nisi Missas celebret, li-
litasque functiones obeat, aut veniet in suspicio-
nem criminis cum periculo vitæ, vel gravissimum
dispendio famæ, aut alioquin grave orietur scanda-
lum in populo, utpotè si sit Parochus, & loco
alterum substituere nequeat. *¶* Eum omnem opo-
ram debere dare, ut quàm citissimè dispensatio im-
petretur à Summo Pontifice (aut ab Episcopo jux-
ta modò dicta) interim verò post peractam poen-
itentiam celebrare poterit, quoties absolute neces-
tas postulabit ad vitandam infamiam, aliudve gravi
periculum, aut scandalum populi. Ita ex communibus
Navar. c. 27. n. 239. rationem reddens: quia lex
naturalis & divina de defendenda propria famâ
(multò magis propria vita, vel scandalo proximi)
præstat legi humanæ de abstinendo à Sacro in ir-
regularitate. Idemque docent Alphonsus à Castro
lib. 2. de Lege pœnali c. 15. Molin. *tr. 3. disp. 7.*
Laym. *loco cit. ante finem.* Eademque est ratio de
excommunicatione, aliisque censuris, & irregularita-
tibus: ratio, inquam, à Navarro indicata est, quæ
quandocumque concurrunt duo præcepta incon-
possibilia, quorum utrumque servari non potest, ce-
dit, & cessat obligare, quod minus est: sic in propo-
sito præceptum abstinendi à Sacris in irregularita-
te, vel excommunicatione &c. humanum politi-
vum Ecclesiasticum tantum est: præceptum autem
cavendi periculum grave propriæ vitæ vel famæ,
aut scandali proximi divinum naturale est ex virtu-
te Charitatis: ergo &c.

APPEN.